

Kultur och kommunikation: samarbete över ämnesgränserna

PUBLICERAT 13/02/2019 AV JULIA VON BOGUSLAWSKI

Dagens texter är skrivna av Merete Mazzarella, professor emerita i litteraturvetenskap, och Henrik Meinander, professor i historia. De berättar om hur Kultur och kommunikation föddes ur tanken att vi humanister har mycket att vinna på samarbete över ämnesgränserna.

MERETE MAZZARELLA

Henrik Meinander och jag har ofta konstaterat att idén till magisterprogrammet Kultur och kommunikation föddes en dag när vi lunchade tillsammans. Jag skulle önska att jag kunde minnas hur samtalet gick men jag minns bara vad jag själv såg som viktigt: att föra samman studenter från flera olika ämnen och att arbeta med skönlitterära texter. De flesta litteraturvetare avskyr allt tal om litteraturens nytta men efter att själv i åratal ha undervisat medicinare i att läsa och diskutera litteratur tycker jag att det är oerhört givande att fundera på vad skönlitteratur och litteraturvetenskapliga metoder kan ge människor som studerar något helt annat än litteraturvetenskap.

Den kurs jag själv höll i flera år efter min pensionering hette “Text och analys”. Jag vet inte varför den kom att heta så, jag tror att jag hade tänkt mig att den skulle heta “Textanalys” men namnet “Text och analys” är träffande såtillvida att vi analyserade och diskuterade mycket mer än texter. Vi utgick förvisso ifrån texter, jag lärde ut litteraturvetenskapliga termer och metoder, vi kunde peta länge också i korta texter för vi skulle få fram inte bara det som fanns på raderna men också det som fanns mellan dem. Men våra samtal rörde sig i många riktningar. Vi diskuterade om det finns objektiva kriterier för god litteratur. Vi diskuterade huruvida det finns ämnen man inte får skriva om, vi diskuterade författarrollen. Det slog mig att kursen också hade kunnat heta “Text och kontext”.

Diskussionerna var ofta livliga – ett år så livliga att någon föreslog att vi borde ha en tidsgräns för de enskilda inläggen – och varje vecka fick jag in kursbrev i vilka deltagarna utvecklade sina resonemang om texterna och förde diskussionerna vidare. Jag tror på den gruppgemenskap som skapas när man möts regelbundet för att samtala ansikte mot ansikte och åsikter bryts mot varandra. Jag tror på skrivandet som ett redskap för tanken: man vet nog inte vad man tänker förrän man börjat skriva. Jag tvivlar inte ett ögonblick på att K&K fortfarande behövs.

HENRIK MEINANDER

Som Merete Mazzarella ärligt medger minns vi inte särskilt mycket av hur idén till magisterprogrammet Kultur och kommunikation kläcktes. Det var troligtvis våren 2002, eller kanske följande höst, vi lunchade på Glogatans Fazer och som biprodukt av allt vårt universitetsskvaller och fria associationer om människor och minnen föreslog Merete att vi skulle ordna gemensamma seminarier för studenterna vid våra läroämnen i nordisk litteratur och historia.

Sedan växte konceptet fram steg för steg. Vi samlade ihop lärare och forskare från olika discipliner, övertygade dem om behovet av en övergripande studiehelhet, smakade på olika namn för det, erhöll ett startstöd från Svenska kulturfonden med hjälp av vilket programmet

kom igång, och slutligen fick genom en donation av Ella och Georg Ehrnrooth möjligheten att tillsätta ett universitetslektorat, som har säkrat programmets fortlevnad fram till 2020-talet.

En av idéhistorikernas skötesynder är att de i sin energiska strävan att förstå hur en tanke, idé eller plan har vuxit fram och utvecklats blir för övertydliga och destillerar fram en logisk men alltför förenklad tolkning av alltsammans. Antagligen har jag hållit på med just det då jag i olika sammanhang talat om tanken bakom magisterprogrammet K&K. I början hade vi bara en önskan att göra något tillsammans. De flesta och bästa argumenten för programmet växte fram i all hast för att få de skeptiska kollegerna intresserade och finansiärerna att öppna plånboken.

Men hur diffusa våra tankar än var i begynnelsen har riktningen alltid varit enkel att förstå. Syftet är att stärka samarbetet mellan de svenska läroämnena vid vårt universitet. Vi vill rekrytera lovande magisterstudenter också från andra högskolor och drilla allesammans till kommunikativa proffs. Och i takt med att de etablerat sig ute i samhället vill vi dra nytta av deras kunskaper, kontakter och nätverk för att utveckla vår undervisning och forskning. Kort sagt, det handlar om ömsesidig nytta!